

(Умань, Україна)

ЕКЗАМЕН НА ЗНАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ ЯК НЕВІД'ЄМНИЙ КОМПОНЕНТ АКАДЕМІЧНИХ ПРОГРАМ ПІДГОТОВКИ МАГІСТРІВ ГУМАНІТАРНОГО ПРОФІЛЮ В США

Значна академічна свобода американських університетів унеможлиблює досягнення консенсусу щодо вивчення іноземних мов магістрами різних профілів. Аналіз вступних вимог, які висуваються до кандидатури майбутнього магістра, на сайтах провідних університетів США засвідчив, що не існує уніфікованих вимог щодо знання іноземних мов для отримання цього кваліфікаційного рівня. Студент може продовжувати вивчати іноземні мови самостійно, якщо він має час, бажання, або якщо це необхідно для його подальшої професійної діяльності, але зарахування на магістерські програми в США, як правило, не передбачає знання іноземних мов.

Винятком є ступінь магістра гуманітарного профілю (MA), а саме академічні (research) програми підготовки магістрів, які об'єднують в собі вивчення історії, філології, політології, філософії та інших гуманітарних наук, а також наукову діяльність (захист магістерської роботи) у зазначених галузях.

Обов'язковою вимогою для студентів гуманітарного напрямку є вміння читати фахову літературу однією з іноземних мов. Вибір мов для вивчення обмежується китайською, французькою, німецькою, класичною грецькою, італійською, латинською та іспанською мовами, інколи лише іспанською та португальською. Правила зарахування до магістратури передбачають проходження процедури екзамену на знання мови (proficiency examination) в період навчання. Без такої форми контролю студенти не мають права подавати власні портфоліо, магістерську роботу чи проекти на розгляд екзаменаційної комісії (Graduate Studies Committee).

Екзамен загальною тривалістю 4 години розроблений для перевірки в першу чергу навичок читання та перекладу. Випробування складається із двох частин – тексту та статті на тему з фаху магістра (обсягом в середньому 500 слів) – на виконання яких відведено по 2 години. Студенти можуть робити

перерву, але обидві частини завдання повинні бути завершені за один день. Якщо студент не впорався з будь-якою частиною екзамену на знання мови, то він має право скласти її наступного разу.

Під час роботи над текстовим матеріалом магістри можуть користуватися словниками. Важливо показати не володіння літературною мовою, а знання іноземної мови за допомогою вдалого перекладу. Зазвичай, екзаменаційна робота перевіряється двома кваліфікованими викладачами, кожен з яких повинен дати схвальну оцінку, щоб студенту зарахували ту чи ту частину екзамену. Якщо вони не можуть дійти згоди, робота подається на перевірку іншому (третьому) екзаменатору. При оцінюванні роботи до уваги, як правило, беруться обсяг та якість перекладу залежно від їх складності. Студент повинен зрозуміти не деталі тексту, а основну ідею та зміст висловлювання.

Магістри мають право перескладати екзамен повторно, аж поки не отримають достатній бал для зарахування. Кількість спроб складання іспиту не обмежена, але інтервал між ними повинен бути не менше трьох місяців.

Такий вид контролю на знання мови студенти повинні пройти протягом першого семестру навчання в магістратурі, але до завершення першого року навчання. В одних університетах [3; 4; 5; 6] екзамен пропонують скласти у проміжку між двома семестрами, інші навчальні заклади мають сталий розклад проходження цієї процедури – двічі на семестр. Так, наприклад, у Колумбійському університеті вона має чітко окреслені етапи, а саме:

1. Підготовчий: студенти записуються на процедуру екзамену у координатора (Graduate Student Coordinator) відповідно до чотирьох дат здачі екзамену: у вересні, грудні, січні та травні; магістранти можуть відвідувати спеціальні навчальні курси, щоб активізувати отримані раніше знання і підготуватися до складання іспиту з іноземної мови; викладачі обирають уривки з різних галузей знань, обсягом, який вважається достатнім для визначення рівня знань магістра.

2. Власне процедура випробування. Екзамени проводяться факультетом і оцінюються викладачами. Під час перевірки завдання приділяється більша

увага правильності та старанності виконання ніж обсягові написаного.

3. Заключний етап. Студентам надають право пройти повторне випробування, або ефективно підготуватися й за потребою обрати іншу мову для складання іспиту, особливо коли це необхідно для наукової діяльності [2]. Зміни узгоджуються із радником (adviser) студента і затверджуються заступником декана (Associate Dean).

Студенти добре розуміють, що вивчення кількох іноземних мов – це запорука успіху при зарахуванні до докторантури, а також перевага при отриманні іменних стипендій (scholarships) та грантів. Наукова діяльність магістра академічного профілю часто вимагає володіння трьома чи більше іноземними мовами, а тому вимагає від студента великої частки самостійної роботи.

Велике значення надається консультаційній роботі викладачів зі студентами, що дає змогу диференціювати їхню самостійну роботу. Магістри мають змогу звернутися з питаннями щодо навчальних планів, методів роботи з книгою, пошуку інформації, виконанні наукових досліджень тощо. Варто наголосити, що у США самостійна робота – це вдало спланований процес, який відбувається під керівництвом викладача, планується вузом, повністю забезпечується методично та підлягає індивідуалізації залежно від здібностей та рівня підготовки студентів, а також передбачає творчу діяльність з набуття та закріплення наукових знань. Таким чином, самостійна робота сприяє розвитку нових форм навчання і передбачає отримання студентом необхідного обсягу знань для подальшого удосконалення набутих навичок з того чи того предмета [1, 167].

Якщо магістр отримав дозвіл деканату (Dean of Graduate Studies), то він має право писати наукову роботу іноземною мовою. Однак дослідження повинно обов'язково містити анотацію англійською мовою, яку попередньо схвалила екзаменаційна комісія (Thesis committee).

Отже, аналіз вимог щодо освітньо-професійних магістерських програм дає підстави стверджувати, що знання іноземної мови відіграє ключову роль в

індивідуальній підготовці студента. В університетах США наголошують на практичному застосуванні вивчених раніше, або опануванні тих іноземних мов, які необхідні студенту для здійснення наукової діяльності в межах обраного напрямку. На будь-якому етапі навчання магістр може проконсультуватися із радником та вирішити, яку мову йому слід обрати для більшої ефективності навчання та наукового пошуку. Студенти, які претендують на успішне закінчення освітньо-кваліфікаційної підготовки магістра гуманітарного профілю (МА), повинні пройти обов'язкову процедуру екзамену на знання іноземної мови. Підсумовуючи сказане, можна зазначити, що хоча вимоги до знання іноземних мов та навичок дослідницької діяльності магістрами різняться у межах програм в тому чи тому університеті, знання кількох іноземних мов є запорукою як отримання грантів та іменних стипендій для подальшої наукової роботи в обраній сфері, так і чинником, який впливає на конкурентоспроможність фахівця на світовому ринку праці.

ЛІТЕРАТУРА

1. Черній І. Запозичення позитивного досвіду підготовки вчителів іноземною мовою та його адаптація до вітчизняних умов / І. Черній // Гуманізація навчально-виховного процесу: збірник наукових праць. Вип. L. – Частина II / [За заг. ред. проф. В.І. Сипченка]. – Слов'янськ: СДПУ, 2010. – С. 163-171.
2. Columbia University [Офіційний сайт] [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.columbia.edu/cu/arthistory/graduate/ma-course-requirements.html>
3. Oregon State University [Офіційний сайт] [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://oregonstate.edu/cla/philosophy/masters>
4. University of California, Los Angeles [Офіційний сайт] [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.wac.ucla.edu/ma_program.php
5. University of Texas at Dallas [Офіційний сайт] [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.utdallas.edu/ah/programs/graduate/foreign_language.html
6. University of Virginia [Офіційний сайт] [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.virginia.edu/art/artarch>